

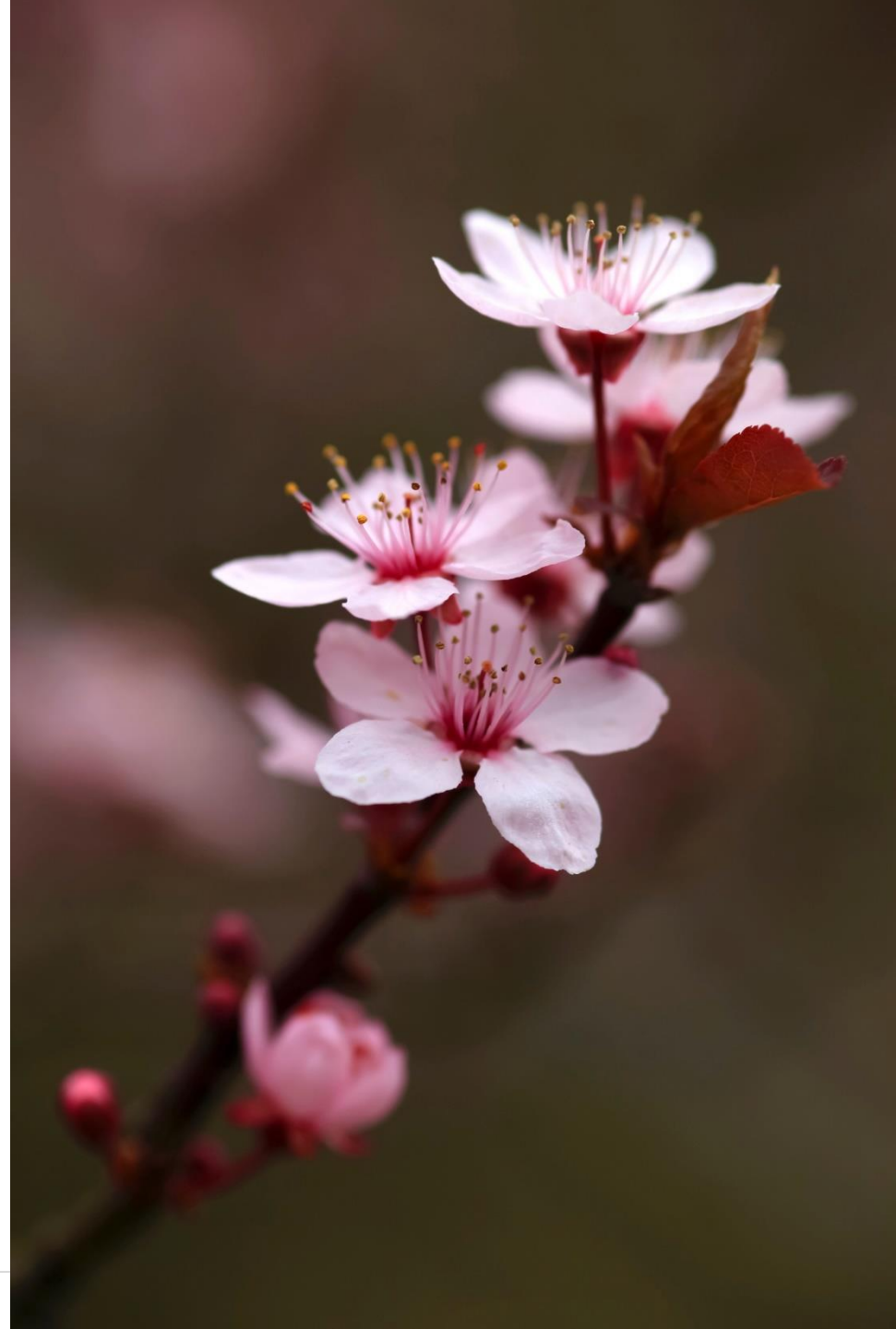

SND nätverksträff

Göteborg

8-9 april 2025

Välkomna!

Hybridmöte är standard!

- Hybridmötesformatet är numera standard
- Vi spelar inte in men delar alla presentationer på arrangemangets webbsida
- Vid gruppdiskussioner på plats ordnas break-out rum på zoom
- Till er som är på plats:
 - Viss anpassning till hybridformatet
 - Annars som vanligt med god tid för nätverkande :-)
- Till er som är med på distans:
 - Skriv frågor eller kommentarer i chatten som bevakas

Information och säkerhet vid Wallenberg konferenscentrum

- Det finns fem nödutgångar i foajén, samtliga är markerade med skylt för nödutgång.
- Inne i Wallenbergsalen finns fem nödutgångar: Två bakom scen som tar dig direkt ut till baksidan av byggnaden, övriga tre leder ut i foajén.
- Uppsamlingsplats vid behov av utrymning: Gräsmattan framför huvudentrén.
- Hjärtstartare finns i garderoben, intill toaletterna.
- Toaletter - på entréplan bredvid garderoben finns toaletter varav en (1) är tillgänglighetsanpassad. Fler toaletter finns en trappa ner.
- Större väskor kan lämnas i garderoben (som är låst under minglet på HVC).

Sedan senast och på gång inom SND

SND nätverksträff 8-9 april 2025

SND

Svensk nationell datatjänst | Göteborgs universitet - Chalmers tekniska högskola - Karolinska Institutet - Kungliga Tekniska högskolan - Lunds universitet - Stockholms universitet - Sveriges lantbruksuniversitet - Umeå universitet - Uppsala universitet

Infrastrukturutredningens förslag – frågetecken, utmaningar, möjligheter?

Regeringens uppdrag till Vetenskapsrådet

Regeringen har gett Vetenskapsrådet i uppdrag att lämna förslag om *hur svensk e-infrastruktur för forskning kan utvecklas genom samordning och organisatorisk förändring*

I uppdraget ingår att föra dialog med universitet och högskolor samt att inhämta synpunkter från ett stort antal finansiärer, myndigheter, organisationer och andra intressenter

Leveranser är att kartlägga och redovisa behov, lämna förslag och analysera förslagens konsekvenser

 Regeringskansliet

Sveriges regering ▼ Regeringens politik i Sverige & EU ▼ Dokument & publikationer ▼ Så styrs

Pressmeddelande från [Utbildningsdepartementet](#)

Vetenskapsrådet ska lämna förslag på hur e-infrastruktur för forskning kan utvecklas

Publicerad 25 juli 2024

E-infrastruktur för forskning är avgörande för Sveriges förmåga att vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer. De ökade behoven av att kunna lagra, överföra, beräkna och analysera data omfattar alla forskningsområden. Vetenskapsrådet får därför i uppdrag att lämna förslag på hur svensk e-infrastruktur för forskning kan utvecklas så att dess potential kan användas fullt ut.

Frågeställningen har utretts tidigare

År 2021 - utredningen om organisation, styrning och finansiering av forskningsinfrastruktur

Förslag: skapa en ny myndighet för digitala infrastrukturer

Alternativ som inte bedömdes vara framkomliga:

- bibehållen organisation i kombination med en ny samordningsfunktion,
- förvaltning av all understödjande digital infrastruktur samlas inom en befintlig myndighet

År 2023 - Forskningsfinansieringsutredningen

Förslag: samla all förvaltning i form av ett särskilt beslutande organ inom en myndighet

- inrätta ett råd för digital forskningsinfrastruktur
- rådet skulle ansvara för en rad befintliga understödjande digitala forskningsinfrastrukturer och kunna fatta beslut i olika frågor

Utredningens tidsplan

- 14 och 15 januari **hearingar** med universitet och högskolor samt övriga intressenter, totalt ungefär 100 personer, samt bearbetning av inhämtade synpunkter
- **Platsbesök** 21 (SND), 22 (NAISS), 29 (VR) januari
- **Referensgruppsmöten** har hållits i december, februari, mars
- Löpande möten har hållits med **styrgruppen**
- Kontakt med nationella organisationer inom digitala infrastruktur för forskning i Danmark (DeiC), Norge (Sikt) och Finland (CSC) samt Nederländerna (Surf)
- Kontakt med **svenska aktörer** (ITCF, SciLifeLab, SUHF:s utredning, mm)
- Insamling och sammanställning av underlag såsom rapporter och tidigare utredningar / remisser
- 11 mars **webbinarium** med presentation av utredningens arbete (delvis) och förslag
- 18 mars deadline för skriftlig återkoppling till utredningen
- 11 april utredningen lämnar över sina rekommendationer / rapport till VR
- 15 juni VR lämnar över sina rekommendationer / rapport till utbildningsdepartementet

Definitioner och avgränsningar

- Med begreppet e-infrastruktur avses resurser för lagring, överföring, tillgängliggörande, beräkning och analys av digitala data. I begreppet ingår också de kompetenser och organisationer som är nödvändiga för att forskningen ska kunna tillgodogöra sig befintliga resurser och existerande data.
- Uppdraget inkluderar inte frågor rörande hälsodata inom Sverige och inte heller det europeiska hälsodataområdet (EHDS)
- Utredningen har avstått från att lämna detaljerade förslag kring hur den nya verksamheten ska utformas inom Vetenskapsrådet.

Utredningens förslag - ett särskilt organ för understödjande digital infrastruktur för forskningsändamål inom VR

- Ansvar för understödjande digital infrastruktur för forskningsändamål föreslås samlas inom ett nytt så kallat **särskilt organ** inom Vetenskapsrådet.
- Detta organ bör besluta om utveckling, förvaltning och drift av gemensamma digitala tjänster och annan understödjande digital infrastruktur för forskning.
- Det särskilda organet bör inledningsvis ha i uppgift att ansvara för den verksamhet som idag bedrivs inom **SND**, **SUNET** och Vetenskapsrådets arbete med **data som strategisk resurs** (bland annat RUT)
- Inledningsvis bör verksamheten som idag bedrivs inom **NAISS** samordnas med övrig verksamhet inom det särskilda organet, men inte inordnas i den.
- Detta gäller fram för allt insatser som handlar om att analysera data och göra beräkningar, som bör göras i samverkan mellan verksamheten för understödjande digital infrastruktur för forskning och NAISS.
- För **MONA** föreslås på samma sätt att samordning ska ske med SCB.

**Särskilt beslutande organ för
understödjande digital infrastruktur för forskningsändamål**

```
graph TD; A[Ordförande] --- B[Ledamot från universitet / högskola]; A --- C[Ledamot från universitet / högskola]; A --- D[Ledamot från universitet / högskola]; A --- E[Ledamot från universitet / högskola]; A --- F[Ledamot från industrin]; A --- G[Ledamot från myndighet];
```

Verksamhet

Verksamhetsledare

Medarbetare

Digital basinfrastruktur

Stöd under forskningsdatas livscykel

Utveckling av svensk och internationell digital infrastruktur för forskning

Grupper till stöd för strategisk utveckling och samordning

- **Rådgivande grupp för forskning:** ge råd som rör långsiktig strategisk utveckling av understödjande digital infrastruktur för forskning i Sverige för att möta framtida behov
 - 5–7 deltagare som är forskare med erfarenhet av att använda understödjande digital infrastruktur
- **Samordningsgrupp för myndigheter:** förbereda och bistå vid myndighetssamverkan
 - Samarbete kring initiativ i gränslandet mellan myndigheterna
 - Trygga nationella behov inom digital infrastruktur och datahantering, oavsett primäranvändningsområde
 - Samordning av juridiska frågor, såsom regeltolkning
 - 5–7 deltagare från andra myndighet än universitet och högskola
- Vid behov kan tidsbegränsade kompletterande grupper bildas för att ge stöd i en specifik fråga, för att utreda en viss frågeställning eller för att samverka kring en fråga

Frågetecken

- Vilka andra alternativ till VR har bedömts vara sämre och varför?
- Har utredningens styrgrupp tagit ställning för utredningens förslag om VR?
- Det nya organets relation till finansiären VR har tydliggjorts, men relationen till myndigheten VR och policyrollen?
- Att NAISS föreslås samordnas med övrig verksamhet inom det särskilda organet, men inte inordnas i den, vad betyder det konkret?
- Styrningen - VR GD som ordförande i styrningen av det nya organet, lämpligt?
- Ansvarig för organet, verksamhetsledare, lämpligt?
- Den nya verksamheten föreslås inrättas som en avdelning, lämpligt eller ens möjligt?
- Finansieringen för det nya organet är inte beskrivet ännu (Sunets anslag+ avgiftsmodell är gissningsvis relevanta för det nya organet)?
- Kommer ändringar att göras i utredningens förslag före VR överlämnar sitt underlag till regeringen?

Utmaningar

- Transparens och tidig samt tydlig kommunikation kommer att krävas från Vetenskapsrådets sida.
- Hur kan SND och SUNET inordnas i en gemensam struktur i det nya organet som inte leder till att SND "försvinner", hur skapar man en gemensam organisation?
- Hur ska man kunna hantera de kulturskillnader som idag finns mellan VR, SUNET och SND?
- Finns det risk för två parallella spår med egna strategier inom det nya organet vid VR och vid NAISS?
- Det nya organet ska fungera agilt och exekutivt med kanslistöd från VR.
- SND men även Sunet är medlemsorganisationer – hur säkerställer man att respektive infrastrukturens omfattande nätverk och former för samverkan kan upprätthållas?
- För SND är nätverket en del av själva infrastrukturen och vitalt för växelverkan, samverkan och behovsfångst.
- Samverkan med andra delar som utredningen ej berör mer i detalj, som e-infrastruktur för högre utbildning, dataområdena, hälsodata, andra myndigheter mm.

Möjligheter

- Nationell samordning ger möjlighet till kraftsamling nationellt och internationellt.
- Samlad e-infrastruktur under en myndighets tak ger större mandat.
- Bättre förutsättningar för tolkning och tillämpning av juridiska ramverk.
- Bättre förutsättningar för synkronisering av policyer och strategier på nationell/internationell nivå.
- Långsiktighet istället för projektifierad finansiering (utom för NAISS som får 10 årig ram).
- Bättre förutsättningar för att säkerställa små lärosätens tillgång till nödvändiga resurser inom e-infra.

Vägval

- En samlad e-infrastruktur.
- En ingång till svensk forskningsdata.
- FAIR forskningsdata av tillräckligt hög kvalitet.
- Öppen vetenskap ska vara meriterande för forskare och lärosäten.
- En färdplan för det svenska deltagandet i EOSC som samlar alla intressenter.
- En svensk/myndighetsförankrad EOSC-nod.
- Samordnad samverkan med övriga dataområden på nationell / internationell nivå.
- Samordnad samverkan med offentlig sektor och industri/näringsliv.
- En gemensam riktning = gemensamt ansvar och arbete mot samma mål.

Researchdata.se

Researchdata.se
Svensk nationell datatjänst

Hitta data Dela data Hantera data Om

Hitta, dela, återanvänd – din portal till forskningsdata

Skriv in ett nyckelord, dataset eller ämnesområde **Sök**

Varför ska vetenskap vara öppen?

Öppen vetenskap gynnar forskningen och samhället i stort. Den kan även vara till nytta för enskilda forskare.

Läs mer >

Gör som tusentals andra forskare – börja dela data

Researchdata.se ger dig en enkel ingång till flera ledande infrastrukturer för forskningsdata.

Läs mer >

Lär dig hantera data på bästa sätt

Vi ger dig råd om hur du hanterar forskningsdata på bästa sätt för att ge dem ökat värde och en chans till evigt liv.

Läs mer >

Praktisk handbok för data med personuppgifter

<https://snd.se/sv/resurser/praktisk-handbok-data-med-personuppgifter>

Praktisk handbok för data med personuppgifter

SND:s handbok för data med personuppgifter är en praktiskt inriktad handledning för hur data med personuppgifter kan hanteras i forskning. Handboken riktar sig både direkt till forskare och till personal inom forskningsdatastöd vid svenska lärosäten.

Handboken är uppdelad i nedan fyra delar. Utöver dessa ingångar har vi samlat centrala begrepp i en [begreppsordlista](#).

Handboken ska betraktas som en generell vägledning och ersätter inte lokala råd eller riktlinjer. Vid osäkerheter ska du alltid rådgöra med dataskyddsombud eller jurist vid din organisation.

Juridik

Här hittar du information om hur dataskyddsförordningen (GDPR) och svensk lag kan tillämpas i praktiken för data med personuppgifter.

[Läs mer >](#)

Metoder

Här hittar du information om olika metoder för att hantera och skydda forskningsdata med personuppgifter.

[Läs mer >](#)

Verktyg

Här hittar du praktiska verktyg som du som forskare eller forskningsdatastöd kan ta hjälp av vid hantering av data med personuppgifter.

[Läs mer >](#)

Resurser

Här hittar du en lista på andra användbara resurser såsom handböcker, guider, forskningsartiklar och videor.

[Läs mer >](#)

Guide för syntetiska data

Vägledning för att hantera och organisera syntetiska data inför publicering.

Samarbete mellan SND-kontoret och
Professor Ericka Johnson, *Linköping universitet*
Victor Henrietier, *Linköping universitet*
Dr. Jools Kasmire, *UK Data Service & University of Manchester*

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14887524>

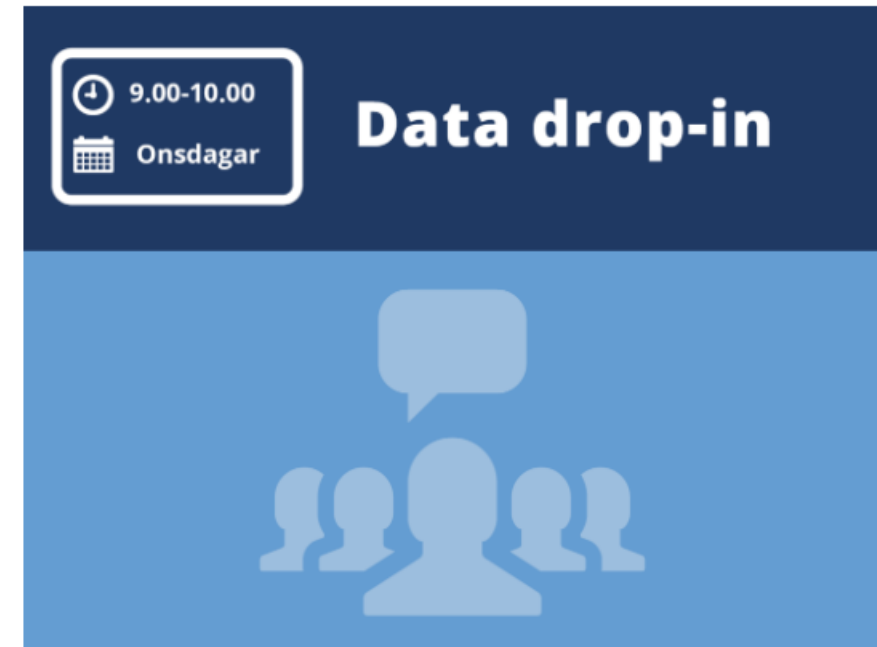
Uppdaterade dokument

[Swedish National Data Service at Zenodo](#)

- Beskrivning av SND
- Beskrivning av DAU
- Checklista för datahanteringsplan
- SND:s policy för beständiga identifierare (PID) på forskningsdata
- SND:s policy för granskning av data och metadata
- Avvecklingsplan för SND
- Orienteringskartan. Verktyg för planera och utvärdera arbete med öppen vetenskap
- Checklista för utlämnande av forskningsdata med personuppgifter
- Forskningshuvudman –Bedömningsstöd när forskare har anställning hos eller anknytning till flera arbetsgivare **NYTT DOKUMENT**
- Bedömningsstöd vid utlämnande av forskningsdata med personuppgifter **NYTT DOKUMENT**

Data drop-in

- **Varje onsdag kl. 9-10**
- Diskutera granskning och publicering
- Bygger på de frågor du har med dig
- Möjlighet till att ställa frågor i separat zoom-rum

På gång...

- Profil i DORIS för enklare registrering av dataset
- Färdigställa lagringsintegration med lokal lagring och Sunet Drive
- European Question Bank
- Fortsätta utveckla Researchdata.se och snd.se

SND i Almedalen för andra året

Tisdag 13.45 – 14.45

Öppen vetenskap ja, men hur gör vi med forskningsdata?

Forskning, Digitalisering

Svensk nationell datatjänst, Göteborgs universitet

Södra Kyrkogatan 15, "GU-husets trädgård"

Karta Dela Exportera till kalender Skriv ut

Beskrivning av samhällsfrågan

Utvecklingen mot ett öppet vetenskapsklimat är i full gång. Trots stora satsningar har Sverige en bit kvar till målet om öppen tillgång till forskningsdata. Varför delar inte alla svenska forskare sina data öppet? Var finns begränsningarna och hindren?

Utökad information om evenemanget

Många forskare är ense om att det finns ett värde i att arbeta med öppna forskningsdata och att transparens och tydlighet stärker forskningen, enligt principen "så öppet som möjligt, så begränsat som nödvändigt". Samtidigt är det ett faktum att många verktyg som idag används för att klassificera och registrera forskningsdata är utformade för det tekniska, medicinska och naturvetenskapliga fältet. Forskningsdata från andra ämnesområden kan däremot se väldigt annorlunda ut, och krav och redskap som utformats med utgångspunkt i ett forskningsfält kan inte enkelt appliceras på all forskning. I detta fördjupande samtal berörs olika typer av forskningsdata och deras respektive premisser. Vad gör man med forskning som inte enkelt kan paketeras i form av data? Är det alltid forskaren som är ansvarig för att forskningsdata delas, eller finns det andra aktörer? Och på vilket sätt behöver nuvarande digitala verktyg anpassas för att kunna svara mot olika forskningsfälts förutsättningar?

Medverkande

Karin W. Tikkanen, Senior rådgivare, Svensk nationell datatjänst

Hanna Enefalk, Docent i historia, Karlstads universitet

Onsdag 14.10 – 15.10

Vart är vi på väg – hur skapar vi förutsättningar för fritt kunskapssökande?

Forskning, Demokrati

Svensk nationell datatjänst, Arena för Forskning och Demokrati

Skeppsbron 24, Joda Bar och kök, "Joda Bar och Kök, Innergården"

Karta Dela Exportera till kalender Skriv ut

Beskrivning av samhällsfrågan

I en tid av ökande vetenskapsskepsis är transparent och evidensbaserat beslutfattande centralt, något som förutsätter tillgängliggjorda och kvalitetssäkrade forskningsresultat som alla kan ta del av. Men hur står sig Sverige som kunskapsnation egentligen?

Utökad information om evenemanget

Ett fritt flöde av forskningsdata på EU:s inre marknad utgör idag den femte friheten, vid sidan av fri rörlighet av varor, tjänster, personer och kapital. Svenska forskare behöver kunna dela forskningsinformation och data, med varandra och andra instanser inom och utanför Sverige, inte minst med industri, näringsliv och offentlig sektor. För att nå dit krävs ett undanröjande av legala, tekniska och organisatoriska hinder samt en strukturerad nationell samordning. AI-kommissionens rapport pekar på många utmaningar, men också på möjligheter: Sverige är ett tillitsbaserat samhälle, där samarbete och kompromisser mellan olika samhällsintressen skapat en unik förmåga till omställning av samhället, ofta utifrån teknikskiften. Men de närmast kommande åren blir avgörande. Hur undanröjer vi fragmentiseringen och åstadkommer den tvärssektoriella samverkan som krävs? Hur rustar vi en ny generation studenter, doktorander och forskare? Hur möjliggör vi ett fritt kunskapssökande för alla?

Medverkande

Anna Wetterbom, VD, Ragnar Söderbergs stiftelse

Fredrik Heintz, Professor vid institutionen för datavetenskap, Linköpings universitet

Hanifeh Khayyeri, Avdelningschef Datavetenskap, RISE

Jan Gulan Gulliksen, Professor i medieteknik och interaktionsdesign, KTH